

Sygnatura akt II Ca 1015/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Buła
Sędziowie:	SO Katarzyna Biernat – Jarek (sprawozdawca) SO Agnieszka Cholewa - Kuchta
Protokolant:	Piotr Łączny

po rozpoznaniu w dniu 7 sierpnia 2013 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. B.

przeciwko M. B. i B. B.

o stwierdzenie nieważności umowy

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Myślenicach

z dnia 2 kwietnia 2012 r., sygnatura akt I C 120/10

1. oddała apelację;

2. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Myślenicach na rzecz adwokata M. S. kwotę 2214 zł (dwa tysiące dwieście czternaście złotych) brutto tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Sygn. akt II Ca 1015/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 kwietnia 2012 r. Sad Rejonowy w Myślenicach oddalił powództwo A. B., który domagał się stwierdzenia unieważnienia umowy darowizny połowy lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku nr (...) na Osiedlu (...) w M. powołując się zawarcie umowy w stanie wyłączającym możliwość swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia swej woli z uwagi na chorobę alkoholową, na którą cierpi od wielu lat. Sąd rejonowy obciążył Skarb Państwa kosztami pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Sąd rejonowy ustalił w oparciu o dołączone akty notarialne oraz zeznania M. B. , że w dniu 11 maja 1999 roku powód A. B. zawarł z pozwanym M. B. notarialną umowę darowizny udziału we współwłasności lokalu mieszkalnego nr (...) znajdującego się w budynku nr (...) na Osiedlu (...) w M. , a w dniu 31 sierpnia 1999 r. notarialną umową działy spadku i zniesienia współwłasności , spadkobiercy po G. B. , w tym powód przenieśli własność połowy ww. lokalu mieszkalnego , należąca do G. B. – na M. B..

Powód do grudnia 2006 roku przebywał w przedmiotowym lokalu.

W oparciu o opinię psychiatryczną biegłego sądowego dr A. R. (1) sporządzoną dla potrzeb niniejszej sprawy oraz w sprawie III RNs 333/06 są ustalili, że powód A. B. cierpi na zespół psychoorganiczny mieszany w przebiegu przewlekłej intoksykacji alkoholowej, będący wynikiem choroby alkoholowej oraz udaru mózgu przebytego w 2003 roku. Powód po raz pierwszy był hospitalizowany psychiatrycznie w 2006 roku. Nadto występowanie przewlekłego uzależnienia alkoholowego w okresie sporządzania umowy nie pozwala jednoznacznie na stwierdzenie , iż nasilenie choroby alkoholowej osiągnęło poziom zespołu psychoorganicznego w dacie zawierania umowy (...)(...)r. , a brak jest dokumentacji pozwalającej na takie rozpoznanie w okresie objętym sporządzeniem umowy.

W rozważaniach prawnych sąd rejonowy odwołując się do treści art. 82 k.c. oraz wynikających z art. 6 k.c. i 232 k.p.c. obowiązków powoda w zakresie przedstawienia dowodów , sąd rejonowy stwierdził, że zaoferowany przez powoda materiał dowodowy nie dał podstaw do ustalenia, że w dacie zawarcia przedmiotowej umowy powód znajdował się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach stanowił § 6 pkt 6 w zw. z § 2 pkt 3 Rozp. Ministra sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód i zarzucając sądowi rejonowemu błędne przyjęcie , iż przewlekła choroba alkoholowa nie może spełniać przesłanek wad oświadczenia woli o jakich mowa w art. 82 k.c. , wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa względnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi rejonowemu.

Pozwani M. B. i B. B. domagali się oddalenia powództwa.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Powód jako podstawę żądania unieważnienia umowy notarialnej wskazywał art. 82 k.c. stosownie do którego nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli , przy czym dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby przemijającego , zaburzenia czynności psychicznych. Przy czym stan ten, wyłączający możliwość wolnego wyboru musiał istnieć w chwili składania oświadczenia woli , zatem bez znaczenia jest czy miał charakter trwały czy przemijający.

Powód domagający się ustalenia nieważności umowy, jako osoba powołująca się na okoliczność , z której wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne , zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu – art. 6 k.c. , musiał wykazać , że istotnie w chwili składania oświadczenia woli tj. zawierając umowę darowizny w dniu 11 maja 1999 r. znajdował się w stanie wyłączającym swobodę podejmowania decyzji i wyrażania woli. Jednakże ani w toku postępowania przed sądem I instancji, ani też w postępowaniu odwoławczym, poza wskazaniem na wnioski opinii biegłej sądowej A. R. (2), nie przedstawił żadnego dowodu na poparcie podnoszonych twierdzeń.

Zdaniem apelującego z przedmiotowej opinii wynikało , że w okresie zawierania umowy powód cierpiał na przewlekłe uzależnienie alkoholowe , zatem już wtedy mogło ono skutkować zespołem psychoorganicznym i w konsekwencji

prowadzić do złożenia oświadczenia w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

Rzeczywiście w opinii biegłej A. R. (2) znalazło się stwierdzenie o istnieniu przewlekłego uzależnienia od alkoholu od wielu lat, jednakże biegła wydając opinię oparła się na dostępnej dokumentacji lekarskiej, przede wszystkim zgromadzonej w sprawie III RNs 333/06, a obejmującej informacje dotyczące choroby alkoholowej powoda z okresu 2006 r. i wcześniejszych od 2003 r., kiedy powód przeszedł zawał mózgu. Biegła, stwierdzając na chwilę obecną u powoda zespół psychoorganiczny mieszany w przebiegu przewlekłej intoksynacji alkoholowej, zaznaczyła że występowanie przewlekłego uzależnienia alkoholowego w okresie sporządzenia umowy nie pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, iż nasilenie choroby alkoholowej osiągnęło poziom zespołu psychoorganicznego, zatem brak jest podstaw do kwestionowania zdolności swobodnego podjęcia decyzji i wyrażenia woli w dniu 11 maja 1999 r.

Powód zaś nie wskazał na inne, poza dostępnymi w sprawie III RNs 333/06, dokumenty odzwierciedlające przebieg choroby alkoholowej (dokumentacja medyczna z ośrodka zdrowia, wywiady środowiskowe, informacje z MOPS, dokumenty leczenia szpitalnego jeśli było w okresach wcześniejszych).

Ogólnikowo formułowane wnioski apelacji o bezpodstawnym przyjmowaniu przez sąd rejonowy, że umowy zawierane w Polsce przez alkoholików są ważne, stanowią tylko niczym nie popartą polemikę z prawidłowymi ustaleniami sądu rejonowego i w żadnym razie nie mogą zastąpić dowodów, które miały potwierdzić stan powoda wyłączający swobodne podejmowanie decyzji w dn. 11.05.1999 r.

Powód, który nie jest ubezwłasnowolniony ani w całości, ani w części, w postępowaniu reprezentowany był przez profesjonalnego pełnomocnika, zatem zasadnie sąd rejonowy zaniechał poszukiwania materiału dowodowego, zważywszy na obowiązującą w procesie zasadę kontrydiktoryjności, zwłaszcza że pozwany w niniejszej sprawie M. B., a potem wezwany do udziału w sprawie B. B., działali osobiście bez pomocy profesjonalnego pełnomocnika.

W tym, stanie rzeczy prawidłowo sąd rejonowy uznał żądanie pozwu za nieudowodnione i powództwo oddalił.

Z tych samych względów oddaleniu podlegała wniesiona przez powoda apelacja – o czym Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, obciążając Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Myślenicach obowiązkiem zapłaty wynagrodzenia pełnomocnikowi - adwokatowi ustanowionemu z urzędu dla powoda i reprezentującego go w postępowaniu odwoławczym w wysokości minimalnej stawki powiększonej o podatek VAT, ustalonej zgodnie z § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 Rozp. Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.